

**YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (neljäs jaosto)**

8 päivänä toukokuuta 1996 *

Asiassa T-19/95,

Adia interim SA, belgialainen yhtiö, Bryssel, edustajinaan asianajajat Vincent Thiry, Liège, Christian Jacobs, Bremen, Hans Joachim Prieß ja Klaus Heinemann, Köln, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Tom M. Gilliams, 47 Grand-rue,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudelliset neuvonantajat Xénophon A. Yataganas ja Hendrik van Lier, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa ensiksikin komission päätöksen, joka annettiin kantajalle tiedoksi 5.12.1994 ja joka

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

koski kantajan tilapäistyövoiman tarjoamista koskevaan tarjouspyyntöön nro 94/21/IX. C. 1 jättämän tarjouksen hylkäämistä, ja että se toiseksi kumoaa komission päätöksen, joka annettiin kantajalle tiedoksi 21.12.1994 ja joka koski kyseisen hankintasopimuksen tekemistä Ecco-, Gregg- ja Manpower-nimisten yhtiöiden kanssa,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit P. Lindh ja J. D. Cooke,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies B. Pastor,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.2.1996 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Kanteen perusteena olevat tosiseikat

- 1 Euroopan yhteisöjen komissio tekee tietyin väliajoin puitesopimuksia tilapäistyövoimaa tarjoavien yritysten kanssa huolehtiakseen tilapäistyöntekijöiden saamisesta; nämä yritykset komissio valitsee tarjouspyyntöjen perusteella. Koska sopimukset olivat vuonna 1994 päättymäisillään, komissio julkaisi 13.7.1994 *Euroopan*

yhteisöjen virallisen lehden täydennysosassa (EYVL S 132, s. 129) avoimen tarjouspyynnön tilapäistyövoiman saamiseksi (avoin tarjouspyyntö nro 94/21/IX. C. 1). Tämän tarjouspyynnön 2 kohdasta ilmenee, että komission tarkoituksena oli tehdä puitesopimukset kolmen tilapäistyövoimaa tarjoavan yrityksen kanssa.

- 2 Tarjouspyynnön 15 kohdassa täsmennetään tarjouskilpailun ratkaisuperusteet seuraavasti:

— tarjottujen tehtävien ja kielten valikoiman laajuus,

— organisointi, sopimuksen tekemisen jälkeiset palvelut, saatavuus,

— hinta.”

- 3 Hinta lasketaan tarjouspyyntöehdoissa vahvistettujen ohjeiden mukaan. Komission ilmoittamista viitepalkkioista tarjoajan on jokaisesta palvelusuoritelajista esitettävä tuntikohtainen netto- ja bruttopalkka sekä myös tuntikohtainen laskutustariffi. Tämä laskutustariffi on tarjouksen hinta.

- 4 Netto- ja bruttotuntipalkat oli ilmaistava Belgian frangeina ja laskutustariffit ecuina. Bruttotuntipalkat saatiin soveltamalla nettotuntipalkkoihin Belgian sosiaali- ja verosäännöksiä. Bruttotuntipalkkojen muuntamiseksi laskutustariffiin tarjoajien oli käytettävä muuntokerrointa, jolla otetaan huomioon kaikki tarjoajan kustannukset, voitto-osuus ja Belgian frangin vaihtokurssi ecuun nähden.

- 5 Kantajayhtiön yksinomaisena tarkoituksena on tilapäistyöntekijöiden tarjoaminen. Asiassa ei ole kiistetty sitä, etteikö komission pääasiallinen tilapäistyöntekijöiden välittäjä olisi riidan syntyajankohtana ollut kantajayhtiö; myöskään ei ole kiistetty sitä, etteikö komissio sopimussuhteessaan olisi aina ollut tyytyväinen kantajaan.

- 6 Kantaja toimitti 30.8.1994 vastauksen tarjouspyyntöön nro 94/21/IX. C. 1. Asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että tähän tarjoukseen sisältyi järjestelmällinen lasku-
virhe.

- 7 Tarjoukset avattiin 6.10.1994. Sen arvioimiseksi, mitkä niistä täyttivät muodolliset edellytykset ja valintaperusteet, valintakomitea antoi tarjottujen tehtävien ja kielten valikoiman laajuutta koskevalle arviointiperusteelle 30 pistettä sekä organisointia, sopimuksen tekemisen jälkeisiä palveluja ja saatavuutta koskevalle arviointiperusteelle 30 pistettä ja hintaa koskevalle arviointiperusteelle 40 pistettä.

- 8 Valintakomitean pöytäkirjan liitteestä 7 d, jossa on esitetty yhteenveto kolmesta tarjouskilpailun ratkaisuperusteesta, ilmenee, että sen jälkeen kun tarjottujen tehtävien ja kielten valikoiman laajuutta koskeva peruste sekä organisointia, sopimuksen tekemisen jälkeisiä palveluja ja saatavuutta koskeva peruste oli tullut arvioiduksi, kantaja oli toisella sijalla saatuaan 48 pistettä 60 mahdollisesta.

- 9 Hintaa koskevan perusteen arvioimiseksi valintakomitea käytti seuraavaa menetelmää: se antoi enimmäismäärän pisteitä (40) alhaisimmalle hintapyynnölle, minkä jälkeen se vähensi viisi pistettä muista tarjouksista sen osuuden perusteella, jolla ne ylittivät alhaisimman hintapyynnön. Siten enintään 5 prosenttia alhaisinta tarjousta kalliimmat tarjoukset saivat 35 pistettä, 5—10 prosenttia kalliimmat 30 pistettä, 10—15 prosenttia kalliimmat 25 pistettä alimman pistemäärän ollessa lopulta 10 pistettä. Koska kantajan tarjoamat hinnat ylittivät yli 50 prosentilla alimman tarjouksen hinnat, sille annettiin ainoastaan 10 pistettä hintaa koskevasta arviointiperusteesta, jolloin se putosi toiselta sijalta kymmenennelle sijalle.

- 10 Komission hyväksymät kolme tarjousta saivat joko 73 tai 74 pistettä. Kantajan tarjous sai 58 pistettä (28 pistettä tarjottujen tehtävien ja kielten valikoiman laajuuden perusteella ja 20 pistettä organisoinnin, sopimuksen tekemisen jälkeisten palvelujen ja saatavuuden perusteella sekä 10 pistettä hinnan perusteella).
- 11 Asiassa ei ole väitetty, että valintakomitea ei olisi tiennyt kantajan tarjoukseen sisältyvästä laskuvirheestä. Valintakomitean pöytäkirjassa 3.11.1994 todetaan: ”Tätä nykyä pääasiallisena sopimuskumppanina olevan Adian tekemä tarjous saa alhaisen pistemäärän, koska sen ilmoittavat laskutustariffit poikkeavat liiaksi muiden tarjousten keskiarvosta. Adian tarjouksen ero muihin tarjouksiin johtuu bruttotuntipalkoista johtuvasta järjestelmällisestä laskuvirheestä laskutustariffeissa, minkä takia Adian tarjous on 50 prosenttia muita tarjouksia kalliimpi.”
- 12 Kirjeellään, joka oli päivätty 5.12.1994, komissio ilmoitti kantajalle sen tarjouksen hylkäämisestä seuraavasti:

”Kiitän Teitä osallistumisesta otsikossa mainittuun tarjouspyyntökilpailuun. Valittavasti joudun ilmoittamaan, että tarjousten perusteellisen vertailun sekä hankintoja ja sopimuksia käsittelevän neuvoa-antavan komitean (CCAM) edeltävän lausunnon saamisen jälkeen komissio on tullut siihen tulokseen, että Teidän tarjousta ei voida hyväksyä.”

- 13 Kirjeellä, joka oli päivätty 9.12.1994, kantaja pyysi, että sille ilmoitetaan hylkäämisperustelut.

- 14 Kirjeellä, joka oli päivätty 21.12.1994, komissio vastasi tähän perustelupyyntöön seuraavasti:

”Ilmoitan vastaanottaneeni 9.12.1994 päivätyn kirjeenne, jolla olette pyytänyt ilmoittamaan perustelut yhtiönne tarjouksen hylkäämiselle.

Tarjosten valintakomitea noudatti seuraavaa menettelyä:

1. Komitea tutki jokaisen tarjouksen täysin samalla tavalla ja ilman mitään syrjintää. Tämä periaate tarkoitti erityisesti sitä, että komission sopimuskumppanina jo oleminen ei ollut etu muihin tarjoajiin nähden.
2. Kuten tarjouspyyntöehdoista ilmenee, aikaisemman kuuden sijasta oli hyväksyttävien tarjosten määrä tällä kertaa ainoastaan kolme.
3. Määräajassa saatiin 22 tarjousta, joista tarjosten valmistelukomitea totesi kaksi sääntöjenvastaisiksi.
4. Sääntöjenmukaisista 20 tarjouksesta kaksi ei vastannut niitä kilpailun osallistumisedellytyksiä, jotka esitettiin tarjouspyyntöehtojen 6 kohdassa.

5. Kilpailun osallistumisedellytykset täyttävistä 18 tarjouksesta kuusi ei täyttänyt kaikkia tarjouspyyntöehtojen 7 kohdassa vahvistettuja valintaperusteita.

6. Näin seulotut 12 tarjousta, joiden joukossa oli yhtiönne tarjous, arvioitiin tämän jälkeen kolmella perusteella, jotka ilmoitettiin tarjouspyyntöehtojen 8 kohdassa; nämä perusteet olivat

— tarjottujen tehtävien ja kielten valikoiman laajuus,

— organisointi, sopimuksen tekemisen jälkeiset palvelut ja saatavuus,

— hinta.

7. Tämän arvioinnin perusteella valintakomitea hyväksyi taloudellisesti edullisimpina kolme eniten pisteitä saanutta tarjousta. Ne olivat Ecco-, Gregg- ja Manpower-nimisten yhtiöiden tarjoukset.

Tämän tarjouspyyntökilpailun lopputulos on siten seurausta kilpailuperiaatteen tarkasta noudattamisesta; yhtiönne tarjous ei menestynyt siten, että se olisi voitu hyväksyä. Missään tapauksessa tällä lopputuloksella ei kuitenkaan kyseenalaisteta komission tyytyväisyyttä yhteistyöhön yhtiönne kanssa edellisen puitesopimuksen yhteydessä.”

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

- 15 Kantaja nosti edellä selostetussa asiassa kanteen, jonka se jätti 7.2.1995 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon.
- 16 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- kumoaa komission päätöksen, joka annettiin kantajalle tiedoksi 5.12.1994 ja joka koski kantajan tarjouspyyntöön nro 94/21/IX. C. 1 jättämän tarjouksen hylkäämistä;
 - kumoaa komission päätöksen, joka annettiin kantajalle tiedoksi 21.12.1994 ja joka koski tarjouspyynnön nro 94/21/IX. C. 1 mukaisen julkisen hankintasopimuksen tekemistä Ecco-, Gregg- ja Manpower-nimisten yhtiöiden kanssa;
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 17 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
- hylkää kanteen perusteettomana ensimmäisen ja toisen kanneperusteen osalta sekä jättää kolmannen kanneperusteen tutkimatta;
 - toissijaisesti hylkää kanteen kaikkien kolmen kanneperusteen osalta;
 - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Kumoamisvaatimus

- 18 Kantaja esittää kanteensa tueksi kolme perustetta. Kanteessa esitetty ensimmäinen peruste koskee perusteluvollisuuden rikkomista ja toinen peruste yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista sekä ilmeistä arviointivirhettä. Kolmas peruste, joka esitettiin kantajan vastauksessa, koskee hyvän hallinnon periaatteen loukkaamista sekä olennaisten menettelymääräysten sekä tiettyjen 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun varainhoitoasetuksen säännösten soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 9 päivänä joulukuuta 1993 annetun komission asetuksen (Euratom, EHTY, EY) N:o 3418/93 (EYVL L 315, s. 1, jäljempänä asetus N:o 3418/93) 99 artiklan h alakohdan 2 alakohdan rikkomista.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten väitteet

- 19 Komissio katsoo, että kolmatta kanneperustetta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska se on esitetty vasta vastausvaiheessa ja koska se ei perustu asian käsittelyn aikana esille tulleeseen.
- 20 Kantaja vetoaa siihen, että kolmas kanneperuste perustuu ”seikkoihin, jotka sisältyvät vastineeseen ja siihen liitettyihin selvityksiin”.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 21 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdan mukaan asian käsittelyn kuluessa ei saa vedota uuteen perusteeseen, ellei

se perustu kirjallisen käsittelyn aikana esille tulleisiin tosiseikkoihin tai oikeudelliseen perusteeseen.

- 22 Kolmas kanneperuste jakaantuu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kantaja vetoaa siihen, että *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden* täydennysosassa julkaistulla tarjouspyynnöllä rikottiin asetuksen N:o 3418/93 99 artiklaa, koska pyynnöstä puuttui suurin osa tässä säännöksessä edellytetyistä tiedoista. Kanneperusteen toisessa osassa kantaja vetoaa siihen, että hyvän hallinnon periaatteen mukaisesti katsottuna asetuksen N:o 3418/93 99 artiklan h alakohdan 2 alakohta sisältää komissiolle asetetun velvollisuuden ottaa yhteyttä kantajaan tarjousehtojen selventämiseksi.
- 23 Kolmannen kanneperusteen ensimmäisestä osasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantajalla oli mahdollisuus ennen kanteen nostamista ottaa selko sekä tarjouspyynnöstä, johon se vastasi, että asetuksesta N:o 3418/93, joka julkaistiin virallisessa lehdessä 16.12.1993 (EYVL L 315). Sen vuoksi tämä ensimmäinen osa ei perustu kirjallisen käsittelyn aikana esille tulleeseen työjärjestyksen 48 artiklan 2 kohdassa tarkoitettussa merkityksessä, minkä vuoksi tätä ensimmäistä osaperustetta ei oteta tutkittavaksi.
- 24 Kolmannen kanneperusteen toisesta osasta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että se on otettava tutkittavaksi siltä osin kuin se perustuu käsittelyn aikana esiin tulleeseen merkitykselliseen tosiseikkaan eli siihen, että valintakomitea oli havainnut kantajan tarjoukseen sisältyvän järjestelmällisen laskuvirheen. Koska kantaja kuitenkin tämän toisen osaperusteen osalta tyytyy toistamaan toisen kanneperusteen yhteydessä esittämänsä väitteen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii tämän osaperusteen toisen kanneperusteen arvioinnin yhteydessä.

Pääasia

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee perusteluvollisuuden rikkomista

— Asianosaisten väitteet

- 25 Kantaja vetoaa ensinnäkin siihen, että tarjoajalla, joka on osallistunut yhteisön toimielimen järjestämään julkista hankintaa koskevan sopimuksen tekomenettelyyn, on oikeus saada tältä tapauskohtainen perustelu tarjouksen hylkäämiselle jo silloin, kun se saa tiedon tästä hylkäämisestä. Kantaja arvioi, että tämä oikeus johtuu suoraan EY:n perustamissopimuksen 190 artiklasta, jolloin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ei olisi sovellettava julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteen sovittamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/50/ETY (EYVL L 209, s. 1, jäljempänä direktiivi 92/50) 12 artiklan 1 kohtaa yhdessä asetuksen N:o 3418/93 126 artiklan kanssa, vaikka näiden säännösten perusteella toimielimillä on mahdollisuus perustella hylkäyspäätös jälkikäteen.
- 26 Kantaja arvioi, että edellä esitetyn perustella sen päättämiseksi, onko komissio täyttänyt perusteluvollisuutensa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on otettava huomioon ainoastaan 5.12.1994 päivätyssä kirjeessä esitetyt perustelut, mutta ei 21.12.1994 päivättyyn kirjeeseen sisältyviä perusteluita liian myöhään esitettyinä. Koska ei ole kiistetty sitä, että 5.12.1994 päivätyistä kirjeistä puuttuivat täysin perustelut, kantaja katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi tehtävä se johtopäätös, että perustamissopimuksen 190 artiklaa on rikottu.
- 27 Toiseksi kantaja vetoaa siihen, että joka tapauksessa 21.12.1994 päivättyyn kirjeeseen sisältyvien perusteluiden on katsottava olevan riittämättömiä, koska niiden avulla ei ole mahdollista yksilöidä niitä täsmällisiä syitä, jotka ovat johtaneet tarjouksen hylkäämiseen. Koska tarjouspyynnössä ja sen ehtoissa esitetään kolme täsmällistä arviointiperustetta, kantaja katsoo, että 21.12.1994 päivätty kirje perustuu ainoastaan yleiseen viittaukseen siitä, että kolmen hyväksytyksi tulleen yhtiön tarjoukset olivat ”taloudellisesti kaikkein edullisimmat”.

28 Komissio vastaa, että direktiivin 92/50 12 artiklan 1 kohdasta johtuu, että komissiolla on oikeus antaa perusteltu päätös ainoastaan niille hylätyksi tulleille tarjoajille, jotka esittävät nimenomaisen tätä koskevan pyynnön. Komissio katsoo, että tätä säännöstä voidaan soveltaa tähän asiaan asetuksen N:o 3418/93 126 artiklan perusteella; tässä artiklassa säädetään, että toimielimet soveltavat sopimuksia tehdessään neuvoston antamia julkisia urakoita, hankintoja ja palveluja koskevia direktiivejä, kun kyseisten sopimusten määrä ylittää direktiiveissä vahvistetut vähimmäismäärät.

29 Sen vuoksi komissio katsoo, että vasta 21.12.1994 päivätyssä kirjeessä oli esitettävä perustelut kantajan tarjouksen hylkäyspäätökselle ja että tässä kirjeessä annetaan asianmukainen perustelu riidanalaiselle päätökselle, koska kirjeessä kerrotaan noudatettu menettely, toistetaan sovelletut arviointiperusteet ja ilmoitetaan tarjouskilpailun voittajien nimet.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

30 On syytä aluksi määrittää sen perusteluvollisuuden laajuus, joka kuuluu toimielimille suhteessa yhteisön julkisia hankintoja koskevista ratkaisumenettelyissä hylätyksi tulleisiin tarjoajiin.

31 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että direktiiviä 92/50 voidaan soveltaa tähän asiaan asetuksen N:o 3418/93 126 artiklan perusteella, koska kyseisen hankintasopimuksen arvo ylittää tämän direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa vahvistetun kynnyksen. Direktiivin 92/50 12 artiklan 1 kohdasta johtuu, että kyseinen toimielin on täyttänyt perusteluvollisuutensa, jos tarjoajille ilmoitetaan välittömästi näiden tarjousten hylätyksi tulemisesta yksinkertaisella ilman perusteluita olevalla tiedonannolla ja jos tämän jälkeen toimitetaan niille tarjoajille, jotka sitä nimenomaisesti pyytävät, 15 päivän määräajassa tapauskohtaiset perustelut.

- 32 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että tämä menettelytapa vastaa sitä perustamissopimuksen 190 artiklassa määrättyä perusteluvollisuutta, jonka mukaan perusteluissa on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmaistava yhteisön toimieliimen riidanalaisen toimenpiteen perustelut siten, että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviää sen syyt, jotta he voivat puolustaa oikeuksiansa, ja että yhteisöjen tuomioistuin voi valvoa toimenpiteen laillisuutta (asia T-166/94, Koyo Seiko v. neuvosto, tuomio 14.7.1995, Kok. 1995, s. II-2129, 103 kohta).
- 33 Tässä yhteydessä on korostettava sitä, että vaikka kyseiset tarjoajat saavat perustellun päätöksen vasta esitettyään sitä koskevan nimenomaisen pyynnön, tämä ei kuitenkaan mitenkään rajoita niiden mahdollisuutta vedota oikeuksiinsa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa määrätty määräaika alkaa näet kulua vasta perustellun päätöksen tiedoksiantamisesta, jos tarjoaja on pyytänyt perusteltua päätöstä kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän on saanut tiedon tarjouksena hylkäämisestä (ks. asia T-465/93, Consorzio gruppo di azione locale "Murgia Messapica" v. komissio, tuomio 19.5.1994, Kok. 1994, s. II-361, 29 kohta, sekä yhdistetyt asiat T-432/93, T-433/93 ja T-434/93, Socurte ym. v. komissio, tuomio 7.3.1995, Kok. 1995, s. II-503, 49 kohta).
- 34 Tämän perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että sen määrittämiseksi, onko komissio täyttänyt perusteluvollisuutensa, on tutkittava 21.12.1994 päivättyä kirjettä, joka lähetettiin kantajalle vastauksena kantajan nimenomaiseen pyyntöön saada tapauskohtainen perustelu.
- 35 Tältä osin tästä kirjeestä ilmenee, että komissio on antanut riittävän yksityiskohtaiset perustelut riidanalaisen tarjouksen hylkäämiselle, koska komissio vahvistaa kirjeessä sen täyttäneen kaikki muodolliset menettelyä koskevat edellytykset, mutta että kolmen arviointiperusteen soveltamisen jälkeen osoittautui, ettei kantajan tarjous ollut taloudelliselta kannalta yhtä edullinen kuin Eccon, Greggin ja Manpowerin tarjoukset.

- 36 Perusteluiden riittävyden vahvistaa vielä se kantajan suullisessa käsittelyssä myöntämä seikka, että kun kantajalle annettiin joulukuussa 1994 tiedoksi sen tekemän tarjouksen hylkääminen, kantaja pystyi heti yksilöimään tähän hylkäämiseen johtaneen täsmällisen syyn eli hintaan sisältyneen järjestelmällisen laskuvirheen.
- 37 Edellä esitetyn perustella on hylättävä ensimmäinen, perusteluvollisuuden rikkomista koskeva kanneperuste.

Toisiaan täydentävät toinen ja kolmas kanneperuste, jotka koskevat yhdenvertaisen kohtelun ja hyvän hallinnon periaatteiden loukkaamista sekä asetuksen N:o 3418/93 99 artiklan h alakohdan 2 alakohdan rikkomista sekä ilmeistä arviointivirhettä

— Asianosaisten väitteet

- 38 Kantaja esittää tämän kanneperusteen tueksi kaksi erillistä väitettä. Ensinnäkin kantaja vetoaa siihen, että yhdenvertaisen kohtelun ja hyvän hallinnon periaatteiden noudattaminen edellytti komissiolta sitä, että se joko itse korjaa havaitsemansa virheen tai että se ottaa yhteyttä kantajaan, jotta tällä on mahdollisuus korjata virhe. Tältä osin kantaja esittää, että komission käsittelyn aikana esittämistä asiakirjoista ilmenee, että soveltamalla oikealla tavalla menetelmää, jossa "tuntikohtaiset laskutustariffit = bruttotuntipalkat x 2,16 : 39,5", kantaja olisi saanut vähintään riittävästi pisteitä hintaa koskevasta arviointiperusteesta tullakseen sijoitetuksi ainakin tasavertaisesti kolmannelle sijalle. Lisäksi kantaja kiinnittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen huomion asetuksen N:o 3418/93 99 artiklan h alakohdan sanamuotoon, jossa kantajan mukaan vahvistetaan se, että tarjouspyynnön esittänyt toimielin voi ottaa yhteyden tarjoajaan ilmeisten asiavirheiden korjaamiseksi. Suullisessa käsittelyssä kantaja vetosi vielä direktiivin 92/50 37 artiklaan, josta johtuu, että hankintaviranomainen ei voi hylätä poikkeuksellisen alhaiselta vaikuttavaa tarjousta ennen kuin se on kirjallisesti pyytänyt täsmennyksiä tarjouksen eri osista. Toisaalta kantaja lisää, että verrattuna Eecon saamiin pisteisiin komissio on tehnyt ilmeisen arviointivirheen pisteyttäessään kantajan palvelujen saatavuutta ja niiden laatua sopimuksen tekemisen jälkeen.

- 39 Komissio vastaa, että kantajan tarjouksen korjaaminen olisi loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta. Komissio katsoo, että asiavirheitä voidaan korjata ainoastaan, jos korjaamisella ei ole syrjivää vaikutusta. Ottaen huomioon sen keskeisen merkityksen, joka hinnalla on tarjouksen arvioinnissa, kantajan tarjouksen korjaaminen tai kehottaminen uuden tarjouksen tekemiseen olisi komission mukaan vääjäämättä rikkonut syrjintäkiellon periaatetta.
- 40 Siltä osin kuin kantaja riitauttaa valintakomitean tekemän arvioinnin kantajan palvelujen saatavuudesta ja niiden laadusta sopimuksen tekemisen jälkeen, komissio vastaa, että kantaja ei voi asian laillisuutta koskevassa riita-asiassa korvata hankintaviranomaisen arviota omalla arviollaan.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 41 Asiassa ei ole väitetty sitä, että komission valintakomitean kokouksessa ei olisi havaittu ”bruttotuntipalkoista johtuvaa järjestelmällistä laskuvirhettä laskutustarifeissa” (ks. edellä 11 kohta).
- 42 Ottaen huomioon tämän seikan kantaja väittää, että kun komissio ei ottanut yhteyttä kantajaan, se on loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska se ei ole arvioinut kaikkien sille tehtyjen tarjousten todellista arvoa; sen sijaan komissio on verrannut kantajan tarjouksen virheelliseksi tietämäänsä arvoa muiden tarjousten ilmeisesti todelliseen arvoon. Kantaja lisää, että samalla komissio on loukannut hyvän hallinnon periaatetta ja rikkonut asetuksen N:o 3418/93 99 artiklan h alakohdan 2 alakohtaa.
- 43 Tältä osin on huomattava, että asetuksen N:o 3418/93 99 artiklan h alakohdan 2 alakohdasta johtuu, että tarjousten avaamisen jälkeen yhteydenotot toimielimen

ja tarjoajan välillä ovat kiellettyjä lukuun ottamatta niitä poikkeustapauksia, jos ”tarjous antaa aihetta selvennysten pyytämiseen tai jos tarjoustekstissä olevia ilmeisiä asiavirheitä on korjattava”. Näissä tilanteissa toimitin voi ottaa yhteyden tarjoajaan.

- 44 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että säännöksen sanamuodosta ilmenee, että siinä annetaan toimitilimille oikeus ottaa yhteyttä tarjoajiin niissä poikkeuksellisissa ja rajatuissa tilanteissa, jotka säännöksessä mainitaan. Tästä johtuu, että tätä säännöstä ei voida tulkita siten, että siinä asetettaisiin toimitilimille velvollisuus ottaa yhteyttä tarjoajiin.
- 45 Asiassa on selvitetävä myös se, olisiko niiden ensisijaisten yleisten oikeusperiaatteiden perusteella, joihin kantaja on vedonnut (ks. edellä 42 kohta), komissiolla kuitenkin oikeuden sijasta velvollisuus ottaa yhteyttä sen vuoksi, että kyseinen laskuvirhe on asiassa ollut erityisen selvä.
- 46 Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo riittäväksi sen toteamisen, että kysymyksessä oleva järjestelmällinen laskuvirhe ei ollut erityisen selvä. Vaikka valintakomitea onkin voinut paikallistaa tämän virheen (”bruttopalkoista johtuva järjestelmällinen laskuvirhe laskutustariffeissa”, ks. edellä 11 kohta), se ei kuitenkaan ole pystynyt määrittämään pelkästään kantajan tarjouksen perusteella sitä, johtuiko virhe laskuvirheestä kantajan esittämän menetelmän soveltamisessa, kuten kantaja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa väittää, vai johtuiko se virheestä siinä muutokertoimessa, jolla bruttotuntipalkat muunnettiin laskutustariffiksi ja joka tarjouspyyntöehtojen mukaan sisältää kaikki tarjoajalle aiheutuvat kustannukset, sen voitto-osuuden sekä Belgian frangin muuntamisen ecuiksi (ks. edellä 4 kohta), vai oliko kyseessä pelkkä kirjoitusvirhe.
- 47 Tästä seuraa se, että vaikka valintakomitea olisikin havainnut järjestelmällisen laskuvirheen, se ei kuitenkaan ole pystynyt määrittelemään sen laatua tai täsmällistä

syytä. Tämän vuoksi komission yhteydenotto kantajaan tarkoituksin etsiä yhdessä järjestelmällisen virheen laatua ja täsmällistä syytä olisi sisältänyt riskin siitä, että muita huomioon otettavia seikkoja mukautetaan tarjouksen hinnan määrittelemiseksi; erityisesti tämä riski koski sen muuntokertoimen laskemista, jolla kantajan voitto-osuus sisällytettiin laskelmaan, joten vastoin kantajan väitteitä yhdenvertaisen kohtelun periaatetta olisi tällöin loukattu muiden tarjoajien vahingoksi, joita koski tarjouksen laatimisessa se sama huolellisuusvelvollisuus, joka koski myös kantajaa.

48 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa myös, että kantaja ei ole osoittanut, eikä edes väittänyt, että komissio olisi ottanut yhteyttä riita-asiaa koskeneen menettelyn yhteydessä muihin, kantajan asemaan verrattavissa olevassa tilanteessa oleviin tarjoajiin tarjouksiin sisältyneiden mahdollisten virheiden korjaamiseksi tai lisätietojen toimittamiseksi. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomauttaa, että hankintoja ja sopimuksia käsittelevän neuvoo-antavan komitean kertomuksen liitteistä 7 d ja 9 ilmenee, että valintakomitea oli hyväksynyt arviointiperusteeksi tarjousten selkeyden ja täsmällisyyden sekä että se oli eräiden tarjousten osalta pitänyt kielteisenä seikkana sitä, että niissä ei täsmennetty sitä palvelun laatua, jota tarjoajat sitoutuivat toimittamaan. Ja vaikka nämä tarjoajat olisivat olleet kantajan tilannetta vastaavassa tilanteessa siltä osin, että ne olisivat voineet kohottaa tarjoustensa arvoa, jos komissio olisi päättänyt ottaa niihin yhteyttä lisäselvitysten saamiseksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että hankintoja ja sopimuksia käsittelevän neuvoo-antavan komitean kertomuksesta ja siihen liitetystä selvityksistä ei ilmene, että komissio olisi kertaakaan ottanut yhteyttä tarjoajiin; sen sijaan niissä vahvistetaan se, että komissio on tarkasti soveltanut kilpailuperiaatetta.

49 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo lisäksi vielä, että komissio ei ole tehnyt ilmeistä virhettä arvioidessaan kantajan organisointikykyä. On muistettava, että komissiolla on laaja harkintavalta huomioon otettavien seikkojen osalta päätettäessä tarjouskilpailun ratkaisemisesta ja että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valvonnan on rajoituttava sen tarkastamiseen, ettei ole tapahtunut vakavaa ja ilmeistä virhettä (asia 56/77, Agence européenne d'intérims v. komissio, tuomio 23.11.1978, Kok. 1978, s. 2215, 20 kohta). Tässä asiassa kantajalle sen sopimuksenteon jälkeisistä palveluista annetusta arvioinnista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että ei ole kiistetty sitä, että Econ tarjouksesta poiketen kantajan tarjous ei sisältänyt yhtäkään viittausta niiden palvelujen laatuun, joiden toimittamiseen kantaja sitoutui, joten komissio ei ole tehnyt yhtäkään ilmeistä arviointivirhettä antaessaan Eccolle kolme pistettä enemmän kuin kantajalle sopimuksenteon

jälkeisistä palveluista; kantajalle palvelujen saatavuudesta annetusta pistemäärästä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että Eccon tarjouksesta poiketen kantajan tarjouksessa ei sitouduta pitämään pysyvästi komission toimipisteissä ”yhteyshenkilöä”, joten komissio ei ole tehnyt tässäkään ilmeistä arviointivirhettä antaessaan Eccolle palvelujen saatavuudesta kaksi pistettä enemmän kuin kantajalle.

50 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa lisäksi, että direktiivin 92/50 37 artiklan ensimmäisessä ja toisessa kohdassa asetetaan hankintaviranomaiselle velvollisuus tarkistaa poikkeuksellisen alhaiselta vaikuttavasta tarjouksesta, että sen ehdot eivät perustu palvelun suorittamisen taloudellisuuteen, valittuihin tekniisiin ratkaisuihin, kyseistä palvelujen suorittajaa suosiviin poikkeuksellisen edullisiin palvelun suorittamisen edellytyksiin tai tarjoajan hankkeen omintakeisuuteen; tässä asiassa on kuitenkin kysymys tarjouksesta, jonka hinta vaikutti poikkeuksellisen korkealta.

51 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että komissio ei ole loukannut yhdenvertaisen kohtelun eikä hyvän hallinnon periaatteita eikä asetuksen N:o 3418/93 99 artiklan h alakohdan 2 alakohtaa, eikä se myöskään ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä, joten toinen ja kolmas kanneperuste on hylättävä.

52 Tästä johtuu, että kanne on kokonaisuudessaan hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

53 Työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantajan vaatimukset on hylätty, se on komission vaatimusten mukaisesti velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(neljäs jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Kanne hylätään.

2) Kantaja veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Lenaerts

Lindh

Cooke

Julistettiin Luxemburgissa 8 päivänä toukokuuta 1996.

H. Jung

K. Lenaerts

kirjaaja

neljännen jaoston puheenjohtaja